

ئەگەر ئارىشان دىققەتلىرىڭنىڭ ھەقىقىي ئارىشانىڭ دا

گەلەك فاكىتەرىن ھەيىن دەپنە ئەگەرى پەيدا بوونا ئارىشان ل ئاڧ بەرا ھەقىقىي ئارىشان دا، دى ھول دەپن ھندەك خالپىن گىرنگ بىناسىن كو گىرئەنەكا ئىكسەر ب ئىمانا خىزانى قە ھەيىن.

۱- ئارىشىن ئابۇرى:

ھەبوونا دىققەتلىكى باش دىققەت خىزانى دا دگەل پى قايلىبوونى دى بىتە ئەگەرى پەيدا بوونا ئارامىي، بەروفاۋى، گەلەك ئارىشە دىققەت بەرا ھەقىقىي ئارىشان دا دىققەت لايەنئىن ئابۇرى. تايبەت دەمى ئىن دەپنىت كو زەلام پارەيى نامەزىخىت و ب تىنى چاقى ۋى يى ل بەزىنا ۋى، خىزانانا خۇ رەزىل دىقتە.

ۋ ھندەك جارا ئافىرەتلى ۋى مۇجە ھەيە، ھەقىقىي ل ئاڧ بەرا وان دا پەيدا دەپنىت ل سەر باپەتئىن مەزخىتتا پارەيى، يان ۋ ئەگەرى زىقىرىنا ئافىرەتلى بۇ تەخەككا دەولەمەند و ھەقىقىي ۋ تەخەككا ھەزىرەيىت، ئىن دىققەتلى ۋ باپى خۇ يان بەرەيى خۇ ۋەرگىرەت و بىتە مەنت سەر سەرى زەلامى، ھندەك جاران زەلام دەولەمەندە دىققەت ھارىكارىيا دايك و باپىن خۇ بىتە يان كەس و كاران، ئىنكا ۋى دى خۇ نەرازى كەت، ئىن و مۇر دى نەرازى بىن ل سەر مەزخىتتا دىققەتلى چ ل رىكىن دىرۇست يان بىن چەوت، ئەقە دى بىتە ئەگەرا پەيدا بوونا گەنگەشى و ئارىشان دىققەت بەرا وان دا.

دەركەفتتا ئىككى بۇ كارى ۋ دەرقەيى خىزانى دى بىتە ئەگەر كو ئافىرەت كارىن مال ل دىققەت ئاستى پىدىقى ئەنجام نەدەت دى ئارىشە پەيدا بىن، ھەر ۋەسا دەمى گەپورىن دىققەت خىزانى دا پەيدا دەپن نەمۇنە ۋ تەخەككا ھەزىر بەرف تەخەككا دەولەمەند بىچىت، يان بەروفاۋى دى تەرازىيا ۋى تىك چىت، ئارىشە دى پەيدا بىن. ب دىققەت مەن ئىن و مۇر بىيىن فرە بىن ل سەر ئارىشىن ئابۇرى، چۈنكە دەمكى نە (مۇقت). مۇقت ھول بەدەت خىزانانا خۇ رەشەنپىر كەت دا كو ھىشارىن دەمى گەپورىن دىققەت خىزانى دا پەيدا دەپن.

۲- رۇلى پەروەردەكەرنى:

پەروەردەكەرنى رۇلكى مەزىن د ئاڧكارنا كەسايەتيا ھەقىقىي ئارىشان دا ھەيە، دا كو بەرپىسا خىزانى ۋەرگىر، ۋ بەر كو مۇقتى نازدار بى نەتئىگەھىشى ھىزرا ۋى نە يا گونجايە، نزانىت رىقەبەريا خىزانى بىتە، دىسان فاكىتەرىن (ۋراش) رۇلى خۇ ل سەر كەسايەتيا مۇقتى ھەيە. ئەگەر رەھىت و بەيا (قىم) ل ئاڧ بەرا ھەقىقىي ئارىشان دا نەۋەك ھەق بىن، دى ئارىشە ل ئاڧ بەرا وان دا پەيدا بىن. گەلەك جاران خىزانانا زەلامى ئەۋا بەرى تىندا ئىمانا گەلەك جىباۋازە ۋ خىزانانا ھەقىقىي ۋى. ل قۇرە رەھىتىن،

شايبىنى، ئەخلاقى، جىڭاكى، جوانى، ئابۇرى ھەيى پىڭشە كارتىكەرنى ل سەر ئىمانا وان دىقەن. ئىن و مۇر ھەر ئىك ۋ خىزانەككى ھاتىبە، پەروەردا وان ئىك جىباۋازە. ۳- مائىتەكەرن ۋ لايى كەسەن ۋ دەرقەيى خىزانى:

۵- ھىز و بۇچوونىن ھەقۇر:

ھەقىقىي سەركەفتى ئەۋە دەمى ھىزوبىرىن وان ۋەك ھەق بىن ۋ ھندەك جاران تەنازل ھەبىت ل ئاڧ بەرا ئىن و مۇر ئارىشان دا نەۋەك مەتەلا كوردى (ئەز چىا تو چىا كۆلك ما بى گىيا) ئەگەر تەنازل ل ئاڧ بەرا وان دا نەما، دى بىتە ئەگەرى پەيدا بوونا ئارىشان، چۈنكە ھەر بەك دى بىتە ئەز دىرۇستەم و بەرامبەرى مەن بى خەلەتە! دىققەت ھەقىقىي ب سەرىستى دگەل ھەق بىرىن، و كا دى سەر چ بىنات رازى بىن، و دى چەۋا ئىمانا خۇ ب رىقەبەن. نەمۇنە ئەگەر ئىككى بىتە ھندەك پارەيى ھەقىقىي خۇ بەدەت ھىزاران بىدقىبە دگەل ھەقىقىي خۇ بىپەشەت كاسى كارى ئەنجام دەت يان نە، و ئەگەر ئەنجام دەت كا ب چ شىۋە بىت.

ئەۋ مائىتەكەرن گەلەك خىزانى تىكەت و ب تايبەت ۋ لايى خەسەبى ۋ خەزىرى قە، چ بىن زەلامى بىن يان ئافىرەتلى. گەلەك جاران ئەۋ كەسە، كەس و كارن، جىرانن، ھەقەلن. زەلام يان ئىن بى تايگىرىيا قان كەسان بىتە، دى بىتە ئەگەرى ئىك قەبوونى؛ چۈنكە گەلەك جاران لايەنئى سىنى دىققەت بەرەفەت. ئەگەر نە بى ھندى ۋى بىت، دى نەيىنئىن خىزانى ھىتە بلاقىرن، دى ھەول دەن بەلبەل د ئاڧ بەرا وان دا پەيدا كەن، دا كو ئەۋ بىپەنەككى بۇ خۇ پى بىكەن، ۋ بەر ھندى فەرە ئىن و مۇر ئارىشىن خۇ ۋ چارچوۋقى خىزانى نە دەرىئىن.

۴- دەمى ھەقىقىي ھەقۇر ئىك نە كەن:

ئەقە كاكلكا ئارىشا، چۈنكى دەمى تو ھەز ئىككى نەكەي دى ئارىشە ل ئاڧ بەرا ۋە دا پەيدا بىن، بەلكو ئىك قەبىن؛ چۈنكە ئافىرەت دى ھەست كەت ھەقىقىي ۋى ۋەك بەرى ھەزىمى ناكەت، گىرنگى بى نەدەتلى و بەرى ھىنگى ب حىبەتتى تەماشە دىقەت، ئەقە دى بىتە ئەگەر ئەۋ ۋى ھەز مۇرى خۇ نەكەت دەمى دىبىنئىت كو ھەقىقىي ۋى ۋى خەرىب نا بىت، ئەۋ ۋى ھەز ناكەت يازابان دگەل بىتە.. دگەل بىتە، ئەقەبىنى دى ھىتە ۋ دەست دان.

يان ھەر تىشەككى بۇ خىزانى بىرگەن زەلام يان ئافىرەت ھىزىن ئىك دو ۋەرگىر، چۈنكە دەمى ھىزرا مۇقتى دەپتە ۋەرگىرن مۇقت ھەست ب ھەبوونا خۇ دىقتە مۇقت ھىز دىقتە كو ئەندامەككى گىرنگە د خىزانى دا.

۶- كەسايەتئىن ھەقۇر ل ئاڧ بەرا ئىن و مۇر ئارىشان دا:

ھندەك ئىن ھەنە ھەز ھەز ئاخىقتى دىقەن ئاخىقتا خۇ دىقتە دىقەن ھەر ۋ باپەتەككى دى چىتە باپەتلى دى و زەلام ھەز دىقتە ب كورتى باخىقت، يان زەلام ھەز

ئا: شەكۆلەرى جفاكى
عەبدولجەبار عەبدولرەحمان

ئەگەر ئۇ پەيدا بولسا توند و تەبىئى ل ئاڧ خىزانى دا. ئىمۇنە زەلام دى بېزىت
ھەقۇبنا خۇ تو گەلەك دەردكەفى مالىن جىرانان، گرنكىنى ئادەبە خىزانى،
زارۇكىن خۇ ل پاش گوھى خۇ دەھاقىزى.

و ئۇن دى بېزىت تو ئۇ پارا گەلەك دەمەزىخى، تو خرابى دگەل جىرانان و
خەز مۇقاپەتەئى ئاكەى... ھتد (چەند زەلام سىگەكى بىقوتىت دى ئۇن چانتەكى
پىئەكەت).

۹- رەوشا ئۇن و مىزان ئۇلايى ساخلىمى قە:

ئەگەر رەوشا زەلامى يا ساخلىمى تىك چوو دى بىتە ئەگەر ئۇ پەيدا بولسا
ئارىشى دىناڧ خىزانى دا، ئۇلايەكى قە زەلام ئىكارىت چ كاران ئەنجام دەت،
ئابۇرىيى خىزانى دى تىك چىت، ئۇلايى دويغە ئەڧ كەسە دى پىدقى دراڧى
بىت ئۇ چارەسەركىنى. و بەرۇڧاڧى، ئەگەر زەلام ساخلىم بىت دى پىدقىن
خىزانى بچە ئىنىت دى خىزان بەرەڧ گەشەبوونى چىت، بەلى ئەگەر ئاڧرەت
نەخۇش بوو تايبەت نەخۇشىن دووم درىڧ، خىزان دى تىك چىت، زەلام دى
ھەول دەت ئۇنەك دى بىنىت ئەگەر شىا، ئەگەر ئىكارى ئۇنەكى بىنت، دى
ئىانا وى ب زەھمەت كەڧىت پان دى تووشى دەھمەن پىسىي بىت.

پەيوەندىا دكەت ئۇن نە، ئۇ بەر ھندى ھەر لايەك دى ھەول دەت كەسايەتيا
خۇ بەسەپىتتە سەر لايى دى، يا باش ئەوە ل دەمى دەزگىرى كىچ و كور
كەسايەتەن ئىك دو باش بزانن، دەمى دىنە ئۇن و مىر دا تووشى ئارىشان نەب.
۷- ئەگەر خەزىن وان ئە وەك ھەڧ بىن:

مىر خەز چ بىكەت ھەقۇبنا وى دى ب دى وى بىت خەزى ئاكەت.
ئىمۇنە بۇ خوارنى ئۇن خەز بىرئانى بىكەت دى زەلام خەز زادەكى دى كەت،
چ گاقا ھات ئەڧ خوارنە چىكىرە دى ئارىشە پەيدا بىن، پان زەلام جگاره كىش
بىت، ئۇن خەز دويكىلى نەكەت، دڧىت رىزگرتن دىناڧ بەرا وان دا ھەبىت.
ئەڧ خالە، دىنە ئەگەر ئارىشان د خىزانى دا ھەتا دگەھتە رادى بەردانى،
ھەر ئىك ئۇن و مىزان كەسايەتەكا تايبەت ھەبە و خەزىن وان ئىك جودانە.
۸- ئەگەر بەردەوام رەخنە ھەبىت:

دو جۇزىن رەخنى ھەنە ئىك رەخنا ئاڧاكەر مەرەم ئۇ خەلەتەن داننە بەر
چاڧ و مڧايى ئۇ وەرگرن. جورى دوى رەخنا ھەراڧتى، ئەگەر ھىرشى بىكەت
سەر لايەنى دى و بىشكىنەت دا كو جىڧاك ب كىناسى تەماشەكەنى و بەھابى
وى دىناڧ ھەڧلان دا بېئەتە خوارى.

ل دەست پىكا ئىانى ئەگەر رەخنى ل ھەڧدو بگرن، ئەڧ رەخنە بىرىندارىا
ھەستا بەرامبەرى خۇ بىكەت و قىمەتا وى بېئەتە خوارى، ئەڧ خالە دى بىتە